

Les últimes lletres

Blanc o negre

ROCA, Maria Mercè.

Els dies difícils.

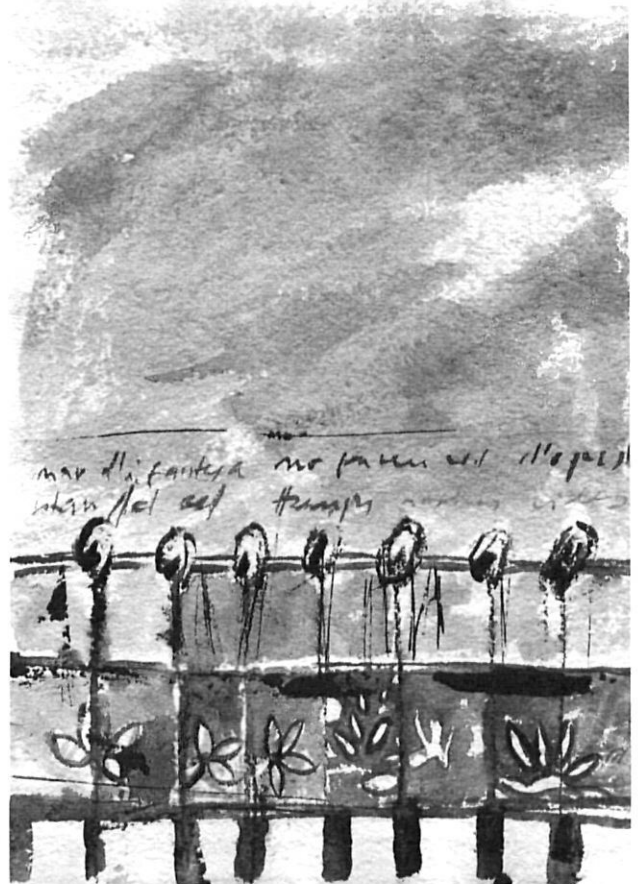
Columna, 2005.

161 pàgines.

La vida moderna és un got de vi que es divideix en dones de marits rics –afortunades perquè tenen *jet-lag* i dos anells– i dones de classe mitjana –desgraciades perquè no tenen sinó quaranta anys i problemes familiars–. Un cop t'has fet creient de l'esquema, digerit a còpia de realitats i tradició genètica, el segon pas és prendre consciència del grup al qual pertany i actuar en conseqüència. La Joana, és clar, vol tenir diners i se submergeix en el vi. Potser els seus dies no són qüestió de vida o mort com ho van ser els de l'àvia i els de la mare, vexades per salvar la vida de qui estimen, però són els seus i amb això n'hi ha prou. Només el vi de la vida la fa lúcida per utilitzar les úniques armes que tenen les dones pobres de la vida moderna.

Novel·la breu, d'aquelles d'un parell d'estones, descarada i versemblant com sempre, *Els dies difícils* comença amb la imatge desagradable d'un cos vell, pansit, malalt, i acaba amb el frec esperançat d'un altre cos ancià, flàccid, torturat, però farcit de diners, que en aquesta vida és el que més importa. Aquí s'acaba la novel·la, perquè és en aquest punt on comença la possible solució, potser només un xic d'ajut, als maldecaps de la Joana. I és que Maria Mercè Roca presenta aquesta vegada una dona d'edat i classe mitjanes, de problemes corrents, disposats de manera tal que la protagonista no doni l'abast; que demostrin, de passada, la fredor de les relacions i l'esperit. Una mare malalta d'Alzheimer que la tortura, una filla amb un problema ocular d'ascendència nòrdica, una nissaga de dones sacrificades i una societat materialista on només els homes tenen i poden donar poder. La nova petita tragèdia es basa en allò que comporten aquestes misèries quotidianes i en la meravella de comprovar la indiferència del món que l'envolta.

A banda del dibuix femení habitual de l'autora, la novel·la inclou un element en voga que, sense voler, posa el dit a la nafra de la política actual: la memòria històrica. En un moment en què es negocia i es fa ballar la nostra identitat entre dues de foranes, la novel·la de Roca recorda la crueltat dels camps de concentració francesos i el caciquisme dels franquistes gironins. Perquè la Joana repassa fotos, colpidores i precioses, de la seva família de dones. I la mare, en dos moments de lucidesa, allibera records mor-

tificants, d'aquells en què no et salva ni el *Rescue Remedy* del doctor Bach.

A partir d'aquí sabem que els grans ideals masculins només serveixen per morir (des)enganyats i desproveïts de tot els uns, per quedar-se desateses i convertides en moneda de canvi les altres. Els idealistes, pocapenes, poden arribar a deixar orfes tres generacions de filles. Els que no ho són, gent rica, només s'acosten a les dones per copular sense compromís. De fet, com acaba entenent la Joana, és aquesta l'única manera d'aconseguir alguna cosa de profit per a l'estabilitat pròpia i familiar, ja sigui resignant-se amb un carceller francès ple de menjar i medicines, ja sigui acceptant un malparit franquista curull de poder i ambició, ja sigui aprofitant-se de la casualitat i els efectes d'un vi solitari.

Simplement, agafa el relleu. O t'encares a la vida pragmàticament o somies en la bona fe dels ideals. O tens diners o ets un pelacanyes. Blanc o negre. Aquest és el camí que, de ben segur, també seguirà la seva filla acromàtica.

Guillem Molla